

349.2
К.57

Законодавство України

КОДЕКС ЗАКОНІВ ПРО ПРАЦЮ УКРАЇНИ

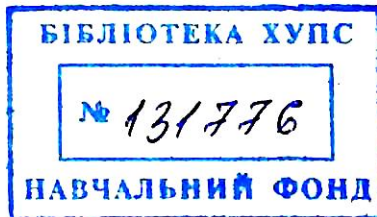

Законодавство
України

349.2
К57

**КОДЕКС ЗАКОНІВ
ПРО ПРАЦЮ УКРАЇНИ**

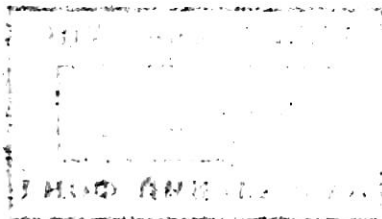
*Нормативні документи з урахуванням останніх змін в
редакції станом на 04.09.2018 р.*

Суми
ТОВ «ВПІ НОТІС»
2018

УДК 349.2 (477) (094.4)
K57

K57 КОДЕКС ЗАКОНІВ ПРО ПРАЦЮ УКРАЇНИ . -С.:
ТОВ «ВВП НОТІС», 2018 – 96 с.
ISBN 978-617-624-030-3
УДК 349.2 (477) (094.4)

ISBN 978-617-624-030-3   © Підготовка до друку, ТОВ «ВВП НОТІС», 2018.

<i>Глава I</i>	
ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	5
<i>Глава II</i>	
КОЛЕКТИВНИЙ ДОГОВІР	8
<i>Глава III</i>	
ТРУДОВИЙ ДОГОВІР	11
<i>Глава III-A</i>	
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАЙНЯТОСТІ ВИВІЛЬНЮВАНИХ ПРАЦІВНИКІВ	25
<i>Глава IV</i>	
РОБОЧИЙ ЧАС	26
<i>Глава V</i>	
ЧАС ВІДПОЧИНКУ	30
<i>Глава VI</i>	
НОРМУВАННЯ ПРАЦІ	38
<i>Глава VII</i>	
ОПЛАТА ПРАЦІ	40
<i>Глава VIII</i>	
ГАРАНТІЇ І КОМПЕНСАЦІЇ	47
<i>Глава IX</i>	
ГАРАНТІЇ ПРИ ПОКЛАДЕННІ НА ПРАЦІВНИКІВ МАТЕРІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ШКОДУ, ЗАПОДІЯНУ ПІДПРИЄМСТВУ, УСТАНОВІ, ОРГАНІЗАЦІЇ	50
<i>Глава X</i>	
ТРУДОВА ДИСЦИПЛІНА	55
<i>Глава XI</i>	
ОХОРОНА ПРАЦІ	57
<i>Глава XII</i>	
ПРАЦЯ ЖІНОК	63
<i>Глава XIII</i>	
ПРАЦЯ МОЛОДІ	68
<i>Глава XIV</i>	
ПЛІГИ ДЛЯ ПРАЦІВНИКІВ, ЯКІ ПОЄДНУЮТЬ РОБОТУ З НАВЧАННЯМ	71
<i>Глава XV</i>	
ІНДИВІДУАЛЬНІ ТРУДОВІ СПОРИ	76
<i>Глава XVI</i>	
ПРОФЕСІЙНІ СПІЛКИ. УЧАСТЬ ПРАЦІВНИКІВ В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВАМИ, УСТАНОВАМИ, ОРГАНІЗАЦІЯМ	84
<i>Глава XVI-A</i>	
ТРУДОВИЙ КОЛЕКТИВ	90
<i>Глава XVII</i>	
ЗАГАЛЬНООБОВ'ЯЗКОВЕ ДЕРЖАВНЕ СОЦІАЛЬНЕ СТРАХУВАННЯ ТА ПЕНСІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	92
<i>Глава XVIII</i>	
НАГЛЯД І КОНТРОЛЬ ЗА ДОДЕРЖАННЯМ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ПРАЦЮ	93

КОДЕКС ЗАКОНІВ ПРО ПРАЦЮ УКРАЇНИ

(Затверджується Законом № 322-VIII від 10.12.71 БВР, 1971, додаток до № 50, ст. 375)

(Із змінами, внесеними згідно із Указами Президії ВР Української РСР № 2048-08 від 18.09.73, БВР 1973, № 40, ст.343 № 3866-08 від 05.06.75, БВР 1975, № 24, ст.296 № 1616-09 від 24.12.76, БВР 1977, № 4, ст. 4 № 5584-09 від 17.01.80, БВР 1980, № 5, ст. 81 № 2240-10 від 29.07.81, БВР 1981, № 32, ст.513 № 2957-10 від 30.12.81, БВР 1982, № 2, ст. 23 № 4617-10 від 24.01.83, БВР 1983, № 6, ст. 87 № 6237-10 від 21.12.83, БВР 1984, № 1, ст. 3 № 8474-10 від 27.02.85, БВР 1985, № 11, ст.205 № 2444-11 від 27.06.86, БВР 1986, № 27, ст.539 № 3546-11 від 10.02.87, БВР 1987, № 8, ст.149 № 4534-11 від 03.09.87, БВР 1987, № 37, ст.715 № 4841-11 від 30.10.87, БВР 1987, № 45, ст.904 № 5938-11 від 27.05.88, БВР 1988, № 23, ст.556 № 7543-11 від 19.05.89, БВР 1989, № 22, ст.235 № 9280-11 від 14.05.90, БВР 1990, № 22, ст.367 Законами Української РСР № 871-12 від 20.03.91, БВР 1991, № 23, ст.267 № 1205-12 від 18.06.91, БВР 1991, № 30, ст.382 Постановою ВР Української РСР № 1292-12 від 04.07.91, БВР 1991, № 36, ст.474 Законами України № 2032-12 від 04.01.92, БВР 1992, № 17, ст.209 № 2134-12 від 18.02.92, БВР 1992, № 22, ст.302 № 2417-12 від 05.06.92, БВР 1992, № 33, ст.477 № 2418-12 від 05.06.92, БВР 1992, № 33, ст.478 Декретом № 7-92 від 09.12.92, БВР 1993, № 5, ст. 34 Законами № 2857-12 від 15.12.92, БВР 1993, № 6, ст. 35 № 3610-12 від 17.11.93, БВР 1993, № 47, ст.435 № 3632-12 від 19.11.93, № 3693-12 від 15.12.93, № 3694-12 від 15.12.93, № 3706-12 від 16.12.93, № 3719-12 від 16.12.93, № 92/94-ВР від 12.07.94, № 6/95-ВР від 19.01.95, № 35/95-ВР від 27.01.95, № 75/95-ВР від 28.02.95, № 263/95-ВР від 05.07.95, № 256/96-ВР від 28.06.96, № 357/96-ВР від 10.09.96, № 534/96-ВР від 21.11.96, № 20/97-ВР від 23.01.97, № 374/97-ВР від 19.06.97, № 785/97-ВР від 26.12.97,)

(Офіційне тлумачення до Кодексу див. в Рішенні Конституційного Суду № 12-рп/98 від 09.07.98)

(Із змінами, внесеними згідно із Законом № 117-XIV від 18.09.98, БВР, 1998, № 43-44, ст.268)

(Офіційне тлумачення до Кодексу див. в Рішенні Конституційного Суду № 14-рп/98 від 29.10.98)

(Із змінами, внесеними згідно із Законами № 576-XIV від 08.04.98, БВР, 1999, № 19, ст.175 № 2343-XII від 14.05.92 - в редакції Закону № 784-XIV від 30.06.99, БВР, 1999, № 42-43, ст.378-набирає чинності з 1 січня 2000 року № 1356-XIV від 24.12.99, № 1421-XIV від 01.02.2000, № 1766-III від 01.06.2000, № 1807-III від 08.06.2000, № 2056-III від 19.10.2000, № 2213-III від 11.01.2001, № 2343-III від 05.04.2001, № 2620-III від 11.07.2001, № 184-IV від 17.10.2002, № 429-IV від 16.01.2003, № 487-IV від 06.02.2003, № 490-IV від 06.02.2003, № 639-IV від 20.03.2003, № 762-IV від 15.05.2003, № 1096-IV від 10.07.2003, № 1703-IV від 11.05.2004, № 2103-IV від 21.10.2004, № 2128-IV від 22.10.2004, № 2190-IV від 18.11.2004, № 2454-IV від 03.03.2005, № 3248-IV від 20.12.2005, № 466-V від 14.12.2006, № 534-V від 22.12.2006, № 609-V від 07.02.2007, № 1014-V від 11.05.2007, № 107-VI від 28.12.2007, БВР, 2008, № 5-6, № 7-8, ст.78 - зміни діють по 31 грудня 2008 року № 274-VI від 15.04.2008, БВР, 2008, № 25, ст.240).

(Додатково див. Рішення Конституційного Суду № 10-рп/2008 від 22.05.2008)

(Із змінами, внесеними згідно із Законами № 573-VI від 23.09.2008, № 1254-VI від 14.04.2009, № 1276-VI від 16.04.2009, № 1343-VI від 19.05.2009, № 1574-VI від 25.06.2009, № 1724-VI від 17.11.2009, № 1837-VI від 21.01.2010, № 1959-VI від 10.03.2010, № 2266-VI від 18.05.2010, № 2275-VI від 20.05.2010, № 2559-VI від 23.09.2010, № 2824-VI від 21.12.2010, № 2914-VI від 11.01.2011, № 2978-VI від 03.02.2011, № 3231-VI від 19.04.2011, № 3720-VI від 08.09.2011, БВР, 2012, № 19-20, ст.170)

(Офіційне тлумачення до Кодексу див. в Рішенні Конституційного Суду № 4-рп/2012 від 22.02.2012)

(Із змінами, внесеними згідно із Законами № 4711-VI від 17.05.2012, № 5462-VI від 16.10.2012, № 234-VII від 14.05.2013, № 239-VII від 15.05.2013, № 379-VII від 02.07.2013, № 406-VII від 04.07.2013, № 1169-VII від 27.03.2014, № 1253-VII від 13.05.2014, № 1255-VII від 13.05.2014, № 1275-VII від 20.05.2014, № 1682-VII від 16.09.2014, № 1697-VII від 14.10.2014, № 1700-VII від 14.10.2014, № 77-VIII від 28.12.2014, № 116-VIII від 15.01.2015, № 120-VIII від 15.01.2015, № 191-VIII від 12.02.2015, № 238-VIII від 05.03.2015, № 259-VIII від 18.03.2015, № 289-VIII від 07.04.2015, № 315-VIII від 09.04.2015, № 426-VIII від 14.05.2015, № 433-VIII від 14.05.2015, № 630-VIII від 16.07.2015, № 734-VIII від 03.11.2015, № 785-VIII від 12.11.2015, № 801-VIII від 12.11.2015, № 901-VIII від 23.12.2015, № 911-VIII від 24.12.2015, № 955-VIII від 28.01.2016, № 1366-VIII від 17.05.2016, № 1367-VIII від 17.05.2016, № 1404-VIII від 02.06.2016, № 1769-VIII від 06.12.2016, № 1774-VIII від 06.12.2016, № 1971-VIII від

22.03.2017, № 2005-VIII від 06.04.2017, № 2211-VIII від 16.11.2017, № 2249-VIII від 19.12.2017
№ 2443-VIII від 22.05.2018)

(Офіційне тлумачення до Кодексу див. в Рішених Конституційного Суду № 8-рн/2013 від 15.10.2013, № 9-рн/2013 від 15.10.2013)

(Установити, що у 2016 році норми і положення частини третьої статті 119, статті 250 цього Кодексу застосовуються у порядку та розмірах, встановлених Кабінетом Міністрів України, виходячи з наявних фінансових ресурсів державного і місцевих бюджетів та бюджету Фонду соціального страхування України, згідно із Законом № 928-VIII від 25.12.2015)

(У тексті Кодексу посилання "адміністрація", "адміністрація підприємства, організації", "адміністрація підприємства, установи, організації" замінено посиланням "апарат або уповноважений ним орган", посилання "робітники і службовці" - посиланням "працівники" згідно із Законом № 871-12 від 20.03.91)(У найменуванні Кодексу та його тексті слова "Української РСР" замінено словом "України" згідно із Законом № 2134-12 від 18.02.92)

(У тексті Кодексу посилання "народний суд" в усіх відмінках замінено посиланням "суд" у відповідних відмінках згідно із Законом № 6/95-ВР від 19.01.95)

(У тексті Кодексу слова "заклад освіти" в усіх відмінках і числах замінено словами "навчальний заклад" у відповідному відмінку і числі згідно із Законом № 490-IV від 06.02.2003)

(У тексті Кодексу слова "інвалід" та "дитина-інвалід" в усіх відмінках і числах замінено відповідно словами "особа з інвалідністю" та "дитина з інвалідністю" у відповідному відмінку і числі згідно із Законом № 2249-VIII від 19.12.2017)

Кодекс законів про працю України визначає правові засади і гарантії здійснення громадянами України права розпоряджатися своїми здібностями до продуктивної і творчої праці.

(Преамбула в редакції Закону № 871-12 від 20.03.91)

Глава I

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Завдання Кодексу законів про працю України

Кодекс законів про працю України регулює трудові відносини всіх працівників, сприяючи зростанню продуктивності праці, поліпшенню якості роботи, підвищенню ефективності суспільного виробництва і піднесенню на цій основі матеріального і культурного рівня життя трудящих, зміцненню трудової дисципліни і поступовому перетворенню праці на благо суспільства в першу життєву потребу кожної працездатної людини.

Законодавство про працю встановлює високий рівень умов праці, всемірну охорону трудових прав працівників.

(Стаття 1 із змінами, внесеними згідно з Указом ПВР № 5938-11 від 27.05.88)

Стаття 2. Основні трудові права працівників

Право громадян України на працю, - тобто на одержання роботи з оплатою праці не нижче встановленого державою мінімального розміру, - включаючи право на вільний вибір професії, роду занять і роботи, забезпечується державою. Держава створює умови для ефективного зайнятості населення, сприяє працевлаштуванню, підготовці і підвищенню трудової кваліфікації, а при необхідності забезпечує перепідготовку осіб, вивільнюваних у результаті переходу на ринкову економіку.

Працівники реалізують право на працю шляхом укладення трудового договору про роботу на підприємстві, в установі, організації або з фізичною особою. Працівники мають право на відпочинок відповідно до законів про обмеження робочого дня та робочого тижня і про щорічні оплачувані відпустки, право на здорові і безпечні умови праці, на об'єднання в професійні спілки та на вирішення колективних трудових конфліктів (спорів)